

i Leander u većem radu pod napisom »Man as the Infriger on God's Domain« i u posljednjem odsjeku knjige o »Le char de la muse« i o izopačenom svijetu »The Upside-down World«.

Na kraju je potpuna bibliografija radova Martti Haavio od 1920 — 1959.

Milovan Gavazzi

Michał Federowski, Lud bialoruski — Warszawa (Państwowe wydawnictwo naukowe — Zakład słowianoznawstwa Polskiej akademii nauk), tom V (1958), 919 str., tom VI (1960), 596 str.

Ovom djelu, u cijelom slavenskom naučnom svijetu negda dobro znanom, nije sudbina bila vrlo sklona. Počelo se objelodanjivati još 1897. (prvi svezak s vjerovanjima), nastavilo 1902. i 1903. (drugi i treći svezak s pripovjednom poezijom) da se iza duga prekida tek 1955. izda dalji svezak (s poslovicama, uzrečicama, šalama i zagonetkama) — sada napokon ovaj peti i šesti. I ove je međutim ipak još dospio prirediti za štampu sam pok. Federowski (umro 1925.).

Sadržaj ovih dvaju svezaka, kao i onaj predidućih, nije bitno važan samo za folkloristiku Bjelorusa i njihovih susjeda, kako u pogledu melodike, tekstova pjesama, njihove funkcije, značaja i t. d. nego se tu nalaze na mnogo stranica i tekstovi, koji pobuđuju posebnu pažnju, jer izazivaju poredbe s brojnim neobično sličnima u ostalih, pa upravo i nekih južnih Slavena. Dovoljan će biti samo jedan sitan primjer između takvih slučajeva u ova dva sveska: U par varijanti neke pjesme prvi je stih »Mala, tonka kanapielka« — upravo onaj, kakav i u nekim hrvatskim kajkavskim popijevkama »Tanka, mala konoplica«. Ako se i razilaze po sadržaju dalji tekstovi na obje strane, teško bi se bilo pomiriti s mišlju, da su ti gotovo istovetni stihovi baš slučajno takvi nastali nezavisno jedan od drugoga na obje (danas tako udaljene) strane u Bjelorusa i kajkavskih Hrvata — i to upravo kao početni stihovi (a u oba slučaja k tome još u pjesmama obrednog značaja)! Da i ostali takvi slučajevi (pače cijelih većih odlomaka pjesama), koji se mogu naći napose u V. tomu, nisu samo slučajna podudaranja, pokazuje uvijek dublja poredbena analiza — a napose to, što se radi na obje strane većinom upravo o popijevkama obrednoga značaja (jurjevskim, uskršnjim, koledama).

U ova su dva toma objelodanjene popijevke ljubavne, obredne, vjerske, vojničke, šaljive, lascivne i t. d. (u rasporedu, koji im je jamačno dao već sam Federowski, no koji danas ne bi mogao zadovoljiti, jer je nužno ponešto šablonski). Redakciju je izvršio poseban odbor s A. Obreškom-Jabłońskom na čelu, uz J. Damrosza, S. Glinku, H. Kozarewsku i J. Szczęwowskoga (kao muzikologa). Posljednji, sedmi svezak ovoga dragocjenog djela ima sadržavati indekse, kartu, različna objašnjenja (i tu će jamačno biti objašnjene na pr. vidne jezične razlike, koje se mogu često primijetiti među tekstom, potpisanim pod samu melodiju, i tekstom same čitave pjesme, odštampanim dalje iza melodije — a koje bi inače mogle staviti u nemalu nepriliku jezikoslovca, proučavača jezika ove poezije Bjelorusa, u glavnom zapadnih, iz različitih dosta brojnih naselja).

Gledajući cjelinu ovoga dragocjenog djela, jedva se može s dovoljno pohvale ocijeniti taj sadašnji pothvat najviših poljskih naučnih foruma, da se dostojno završi životno djelo M. Federowskoga (sa značajnim njegovim podnaslovom »Materiały do etnografii słowiańskiej, zgromadzone w latach 1877—1905). Pothvat, koji se u Poljskoj sprema da bude i nadmašen u zasnovanom ponovnom izdanju cjelokupnih etnografskih spisa O. Kolberga (t. j. u glavnom njegova dragocjenog »Luda« — s dopunama još neobjelodanjenih svezaka), a koji će bez sumnje biti pozdravljen u čitavom slavenskom etnografsko-folklorskom svijetu.

Milovan Gavazzi